

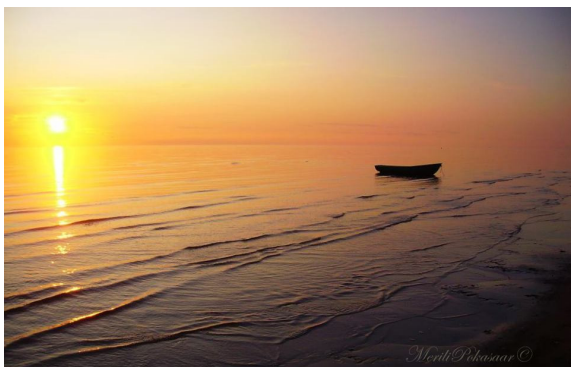

Kuidas mina saan ennetada merelise prügi teket?

Rannikualad on ühed produktiivseimad piirkonnad maailmas, pakkudes suures valikus väärtuslikke elupaiku. Nad on atraktiivsed inimestele, kes seal elavad ning sobilikud mitmeteks tegevusaladeks. Nad on oma ilu ja mitmekesisus tõttu populaarsed turismi-sihtkohad, tähtsad äri- ja transiiditsoonid. Ainuüksi Euroopa rannajoone lähedal elab rohkem kui 200 miljonit inimest. Ilmselt on rand ja meri inimestele tähtsad ja selle pärast peaks igaüks panustama mere hea keskkonnaseisundi saavutamisesse.

Hoia seda, mida väärtustad

Kas oled inimene, kes võtab mööda randa ette pikki jalutuskäike, naudib päikeseloojanguid või tormist merd? Kindlasti soovid, et su lapsed saaksid ohutult rannas paljajalu ringi joosta ning supelda puhtas merevees. Võib-olla oled sa ka suur kalasõber ning harrastad ka ise kalapüüki? Kindlasti oled huvitatud sellest, et kalavarud ei lõpeks ning maitsev mereand oleks tervisele kasulik. Või oled sa hoopis loodus-fotograaf sisemaalt, kellele meeldib käia pildistamas mereloomastikku ja -linnustikku, võites nii rahvusvahelisi auhindu? Kindlasti tahad, et pildistamis-materjal ei saaks kunagi otsa ning vaatajateni ei jõuaks prügirohked rannad. Oled sa kunagi mõelnud, kuidas sa saad vähendada merelise prügi teket?

Me armastame imeilusad päikeseloojanguid puhastes randades

Merereostuse vastu on kõige tõhusam võidelda läbi ennetamise, muutes merelise prügi tekkimist soodustavaid käitumisharjumusi. Ükskõik kus sa elad või keda esindad, kas iseend, oma ettevõtet või riiki, väiksed muutused aitavad kaasa puhtama rannajoone saavutamisele. Ja pea meeles – tegutse lokaalselt, mõtle globaalselt.

Kuidas merelise prügi teket vältida?

- Ole aktiivne võttes osa kohalikest ja/või rahvusvahelistest ranna koristustalgutest (iga aasta septembrikuu kolmas laupäev on ülemaailmne merelise prügi koristuspäev).
- Pea meeles, et maa ja meri on ühendatud – 80% merelisest prügist pärineb maismaalt ning satub sinna näiteks tuulega või mööda jõgesid. Hoia puhtust ka sisemaal!
- Mõtle, kuidas saad vähendada enda toodetud prügi hulka. Vähenda seda!
- Toeta taas- ja korduvkasutust. Eelista taaskasutatavaid tooteid ning taaskasuta ka ise!
- Ole eeskujuks ja julgusta – varem või hiljem liituvad sinuga ka teised.
- Sea endale eesmärgiks keskkond paremaks muuta.

Kuidas peaksin rannas olles käituma?

- Mõtle läbi, milliseid materjale ja pakendeid kaasa võtad. Eelista korduvkasutatavaid pakendeid ning vähenda äravisatava prügi kogust.
- Hoia ka randa viivad teed ja parklad puhtana, muidu võib praht sealt edasi veekeskkonda liikuda.
- Rannas, parklas ja mänguväljakul viska prügi selleks ettenähtud kogumiskonteineritesse või kogu kokku ning vii koju õigeks käitlemiseks.
- Ole teistele eeskujuks ja korja üles maas lebav prügi ning käitle see õigel viisil!

Kuidas peaksin merel olles käituma?

Hinnanguliselt 20% merelisest prügist pärineb merel liikuvatelt ujuvalustelt, kuid varieerub regiooni. Mõned uuringud näitavad, et tiheda laevaliikluse tõttu on see protsendimäär kõrgeim just Põhjameres ja Läänemeres (võrreldes teiste maailmameredega).

- Kogu tekitatud prügi kokku ja vii maismaale õigeks käitlemiseks või viska ettenähtud kogumiskonteineritesse ujuvalusel (kaasa arvatud kalavõrkude jupid ja nõõrid).
- Mõttele läbi, milliseid materjale merele kaasa võtad – väldi olukordi, kus tuulega kandub prügi veekeskonda.
- Pea meeles, et tahtlik prügi merre heitmine ei ole ei eetilise ega ka seaduslik!
- Toeta keskkonnateadlikke sadamaid ning merelise prügi tekke vältimise programme!

Võta vastutust ning sea eesmärgid

Prahistamine on seotud inimeste käitumisharjumuste ja väärtushinnangutega. Üldiselt on nii, et täiskasvanud inimese kombeid on raske muuta. See pärast on väga oluline kujundada lastes ja noortes õigeid väärtushinnanguid. Kohalikud omavalitsused, kes vastutavad koolide ja lasteaedade eest, peaksid lapsi ja noori informeerima prahistamise negatiivsetest tagajärgedest ning õigetest keskkonnavalikutest. Kui vallavanem peab oluliseks, et piirkonna rannik on prügivaba, siis ei ole keeruline 5-10% kogukonna liikmete kaasamine parema keskkonnaseisundi saavutamiseks. Olles selle kriitilise piiri ületanud, saavutame juba positiivse muutuse kogukonnas tervikuna. Ka vähemteadlikud inimesed, kes prügiga lohakalt ringi käivad, püüavad siis muuta oma käitumist, kartes muidu avalikku hukkamõistu või kogukonnas tõrjutuks jäämist. Tähtis on, et seataks eesmärk – soovitakse luua paremat keskkonda kõigile!

Tahkuranna lasteaed-algkool tunneb huvi merelise prügi ennetamise vastu

Kohalikud omavalitsused ja väikesadamad peavad looma kaasaegsed prügi vastuvõtu ja üleandmise tingimused. See hõlmab stabiilset prügiveedu ning jäätmete liigiti kogumise süsteemi. Piisaval hulgal prügikaste randades ja sadamakaidel motiveerivad inimesi prahti õiges kohas ära viskama, vähendades nii merre sattuva prügi kogust. Kogukonnad, kellel on avalikud rannad, võivad igal aastal korraldada ühiseid ranna koristustalguid, näidates nii ka lastele, et ranna puhtust tuleb väärtustada. See on juba peaaegu terve võit, kui väärtushinnangud on paigas.

Kuressaare sadamas lehvib sinine Kotkalipp

Alates 2010. aastast on sadamatel, rannaküladel, avalikel suplusrandadel ja ujuvalustel võimalik taotleda Kotkalippu. Tegu on MTÜ Hoia Eesti Merd poolt väljaantava märgi ja tunnustusega, mis näitab, et lipuomanik suhtub hoolikalt merega seonduvasse keskkonda. Oled sa sadamakapten või vallavanem, näita, et hoolid oma merest ja rannast ning ole eeskujuks ka teistele. Puhtad ja ilusad rannad ning sadamad meeldivad küllastajatele ning igal juhul kutsuvad tagasi ka tulevikus.

2011. a peale koordineerib Eestis merelise prügi seiret MTÜ Hoia Eesti Merd. Meie spetsialistid aitavad randades meetodit rakendada, andmebaasi täita ning jagavad asjakohaseid teadmisi merelise prügi keskkonnamõjust ja seire tähtsusest. HEM-i poolt läbi viidud kaardistuste põhjal võib öelda, et meetod sobib väga hästi meie koolide keskkonnahariduse programmidesse.

Ühingul on kavas 2014-2015. a merelise prügi seirega jätkata ning kõigil soovijail on võimalus kaasa lüüa. Merekeskkonna hoidmisest huvitatud inimesed saavad ühingu Hoia Eesti Merd ühendust võtta koduleheküljel www.hem.ee

marlin

BALTIC MARINE LITTER